

N^{RO} I

KURYER LITIEWSKI

W WILNIE DNIA 3. STYCZNIA R. S. ROKU 1812

FRANCYA

z Paryża 21 grudnia

Monitor dzisiejszy, ogłosił następujący dekret „Napoleon, z łaski Bożej i konstytucji Imperator francuski, król włoski, protektor ligi reńskiej, pośrednik szwajcarski i t. d. wszystkim teraźniejszym i następującym pokoleniom zdrowia! Senat, wysłuchawszy mówców rady stanu, postanowił, a my rozkazujemy co następuje: Senat zebrany w liczbie przepisanej artykułem 90 konstytucji 1779 roku dnia 15 grudnia, rozpatrzywszy projekt uchwały sporządzony podług artykułu 57 konstytucji 1802 roku sierpnia 4, rozważywszy pobudki rzeczzonego projektu wyłożone przez mówców rady stanu i roztrąszone przez adzielną kommissyją na sessyi d. 18 grudnia mianowaną, po odbytem wotowaniu stosownie do artykułu 56 konstytucji 1802 roku sierpnia 4 postanowił (1. Z konskrypcyi 1812 roku oddać się 120 t. młodzieńców ministrowi wojennemu na dopełnienie wielkiego wojska. (2. Ci nowozaciężni mają być wybrani z liczby urodzonych od 1 stycznia do 31 grudnia 1792 roku. (3. Administracyja publiczna urządzi po departamentach czas i sposób tego zaciągu. (4. Ta uchwała senatu ma być oddaną Imperatorowi przez delegacyją. Podpisano prezydent Senatu *Cambaceres*, Sekretarze Senatu *Gouvion* i *Colchen*, oraz kanclerz Senatu *Laplace* — Ogłaszamy i rozkazujemy ażeby niniejszy wyrok pieczęcią państwa stwierdzony i do dziennika praw wprowadzony był rozesłany do wszystkich władz administracyjnych i urzędów, ażeby one do swoich protokołów takowy dekret zapisały i w całej rozciągłości spełniły. Minister sprawiedliwości wielki sędzia obowiązany jest ogłosić po całym państwie wyrok takowy. Pisano w pałacu Tuilleries 20 grudnia 1811 roku. Podpisano *Napoleon* i sekretarz stanu *Dau*.

z Amsterdamu 24 grudnia.

Zważywszy Imperator niedogodności teraźniejszych ustaw względem żeglugi na Zuiderze, chcąc ułatwić holendrom wszelkie obroty handlowe ile tylko systemat lądowy pozwała, wyrokiem d. 4 grudnia postanowił podzielić na dwie części port Amsterdamski, i z tych jedną oddać pod dozór celnej policyi a drugą uwolnić od wszelkiej formalności. A zatem dozwołona jest zupełnie swobodna żegluga na jeziorze harlemskim i wszystkich wewnętrznych kanałach przerzynających departamenta holenderskie.

Pisma nasze nieprzestają ogłaszać długich list urlopowanych żołnierzy przez rząd ang. zaciągniętych na lądzie. Statki ang. wysadzają tych weteranów niezdolnych więcej walczyć za interes ang. wyrzucają ich na brzegi bez żadnego wsparcia i zasiłku zostawiając ich życie najsmutniejszemu losowi. Dla większego przekonania ludów niemieckich o postępowaniu rządu ang. z ochotnikami na lądzie zaciągnię-

nemi ogłaszają się wyznania tych weteranów urzędowie zdjęte i podpisane.

Za najpiękniejszych dla Holandyi czasów, niewidziano w portach tak wielkiego poruszenia i tylu rzemieślników, ile dziś za rozkazami Napoleona w Antwerpii, Texel, Harlem i Amsterdamie z niewypowiedzianem pospiechem pracują koło budowy okrętów wojennych. Na przestronnej odnodze Oceanu w Zuiderze nieustannie ćwiczą się w morskich obrótach uzbrojone u nas okręty. Eskadra, Texelską zwaną, stoi na przesmyku w Helder pod rozkazami Admirała de Winter. Flota antwerpska okrywa Skaldę i często wychodzi na głębiny aż za Flessyngę przyzwyczajając maytków do odmian panujących zwyczajnie na morzu. Na tej flocie służą najwięcej ludzie zaciągnięni w Danii i na brzegach niemieckich. Do portów kanałowych korsarze fr. nieprzestają sprowadzać zdobyczy które nieprzyjaciółom zabierają naróżnych miejscach.

z Tuluzy 10 grudnia.

Od kilku tygodni żadnej niemiano wiadomości o obrótach eskadry ang. która pierwiej koło brzegów naszych krążyła. D. 6 postrzeżono ją w liczbie 18 okrętów liniowych i wielu fregat ku zachodowi żeglującą. Dnia 9 o 5 mile od przygórka Sicie postrzeżono 12 okrętów ang. żeglujących ku brzegom naszym. Admirał Emerian wyprowadził z portu 16 okrętów liniowych i 2 fregaty w zamiarze uderzenia na nieprzyjaciół. Flota ang. postrzegłszy to poruszenie, odplynęła na głębiny łącząc się z drugą dywizyją daleko pozostałą. Eskadra fr. nieprzestała ścigać nieprzyjaciół, aż z oczu zniknęli i nie wprzód powróciła do portu aż noc zapadła i burze powstały. Gdyby mniej była wyćwiczoną w obrótach, nigdyby niepotrafiła stanąć na miejscu bezpiecznym; gdyż niemająca liczba okrętów mocno przeszkadzała tym obrótom (z *Dziennika państwa*.)

BRYTANIA WIELKA

z Londynu 16 grudnia.

Wczora wszystkie członki rady królowej udały się do króla dla zważenia stanu zdrowia tego monarchy. Podług raportów z Windsor słabość królewska znac. nie powiększyła się: niechce król brać żadnego pokarmu i pokazuje znaki największej nieprzytomności. Xże Regent nieodzdrobiał jeszcze zupełnie, skarży się na bole w ramionach. Jeżeli można sądzić o niebezpieczeństwie z liczby wezwanych lekarzów, lękać się potrzeba smutnych skutków jego cierpienia. Xiążę Sussex podobnie chory doświadczył takich paroxyzmów które zatworzyły wszystkich otaczających.

Dnia 11 papiery ministerialne ogłosiły za rzecz pewną i niewątpliwą, że Xże Regent powierzył JP. Perceval ułożenie nowego ministerium. Niektóre pisma z wielką dokładnością wskazują nastąpić mające

2130

Львівська Библиотека
АН УРСР

odmiany przed otworzeniem Parlamentu. Lecz te wieści niemogą mieć innej zasady iak tylko te dwie przyczyny, że albo Xże Regent zrzekł się uczynionej obietnicy 4m częściom ludu irlandzkiego obdarzenia ich prawami obywatelstwa, albo JP. Perceval odstąpił opozycji, z którą zawsze stawał przeciwko Irlandczykom. Bydź może iż Xiaże Regent upoważnił JP. Perceval do zrobienia układu dla domu Królewskiego i Xcia Regenta, co byłoby wielkim dowodem ufności lecz i o tem wątpić należy. Kiedy tak pisze *Morning Chronicle*, przeciwnie *Gazeta Kurjer* twierdzi, że Xże Regent nigdy nieprzyrzekał postąpić irlandczykom tego, czego oni żądają, że owszem uroczyście obowiązał się postępować podług przyjętych zasad przez Jerzego 3go. (z *Kor. hamb.*)

A M E R Y K A

z *New-York* 30 października.

Na wyspie St. Domingo nieustają jeszcze rozruchy. Christof mianujący się królem tej wyspy obiega Port-au-Prince z iedną fregatą iednym brygiem i szoner, które krążą o kilka mil od miasta zmuszając statki przybywające do odmienienia swojej drogi. Okręty amer. nieraz musiały udać się z tamąd do *Gonaives*. Wojna domowa od tylu lat panująca w S. Domingo wyćwiczyła mieszkańców tej wyspy w rycerskim rzemiośle. Duch męstwa i odwagi wszystkich ożywia. Ambycya-Christofa wsparta temi sposobami najmocniej usiłuje rozszerzyć zasady udzielnosci drogim krwi przelewem okupionej. Szczęściem w Jamayce odkrył rząd ang. uknowany spisek i 28 rokoszanów dla przykładu śmiercią ukarać kazał. Wielu przewiduje że prędzej czy później wyspy Antylskie zrzucą iarzmo teraźniejszych panów swoich tak iak Amerykanie, na południowym półwyspie, na wolność wybiłają się.

Podług listów z Buenos-Ayres d. 17 września Irlandzkie wojska nadgranicznego wschodniego publicznie się oświadczyli przeciw biegającym wieściom o ich niezgodzie. Prezydent i deputaci wyiechawszy niedawno z Peru stanęli w Kordowie, i odebrali od obywateli tego miasta oświadczenia nayuroczystsze patryotyzmu. Na przełożenie municypalności Buenos Ayres don Joachim Campana, sekretarz wojenny, otrzymał uwolnienie od iunty. Wnocy wyprowadzono go za miasto ażeby jego przytomność nie mieszała spokojności. Don-Juan Alagen członek iunty został mianowany sekretarzem na jego miejsce.

Statki ang. krążące na morzu amer. nieprzeszkadzają żegludze kupców rzeczypospolitej; snąc przerażone srzodkami, które na kongresie mają być przedsięwzięte dla zachowania udzielnosci i honoru flagi amer. Pisma patryotyczne przeciwne rządowi Brytanii Wielkiej wiele mówią o pomnożeniu wojska lądowego nowemi zaciągami i o podniesieniu fortec na zasłone granic. Z Derry piszą o zatonieniu fregaty *Saldanha* z całym ekwipażem. Podobnyż los miał potkać fregatę ang. *Endymion*, którą pochłonęła burza. (*Zuschauer.*)

A U S T R Y I A

z *Wiednia* 7 grudnia

Nie wiemy jeszcze iak prędko Cesarz wyiedzie do Prezburga. Politycy mocno są zatrudnieni tą podróżą. Od czasu iak cenzura zabroniła dziennikom austriackim, przepisywać z dzienników węgierskich, mniej się wszyscy zatrudniają roztrząsaniem czynności seymu względem interessów skarbowych. Duch stronnictwa zawsze iest szkodliwym dla kraju.

Wielkie odmiany zayść mają w radzie wojennej. Hrabia Bellegarde, będący teraz iey prezydentem, ma być mianowany, podług wieści powszechnych,

cywilnym i wojennym gubernatorem Gallicyi, i wyiechać do Lwowa. Dodają że Arcy-xiaże Karol powróci do naywyższej władzy wojskowej. Materyały wojenne złączone zostaną z izbą skarbową, lecz radcy i referendarze do tej części będą przywiązani. Zapewniają także, że hrabia Fryderyk Stadion będzie mianowany prezydentem izby skarbowej. Rezolucya Cesarza niedawno ogłoszona, zawieszają przedaż dóbr duchownych, aż do nowego rozkazu.

Z W I A Z E K R E N S K I

z *Warszawy* 4 Stycznia

Dnia 7 tego miesiąca rozwiązana będzie Izba edukacyjna a na iey miejsce w prowadzoną zostanie *dyrekcya nad instrukcją publiczną*. D. 2 odprawiło się publiczne posiedzenie towarzystwa przyjaciół nauk; na którym czytano życie Xdza Poczobuta Rektora i Astronoma Wileńskiego Uniwersytetu, oraz życie Felixa Potockiego, rozprawę o starożytnościach religijnych Słowian, tudzież o języku polskim. Xiądz Stasic radzca stanu i prezes towarzystwa zagał posiedzenie mową, w której oświadczył imieniem towarzystwa podziękowanie rodakom, którzy z bogacili bibliotekę ofiarowaniami książkami. Dalej mówił o nadgrodach przeznaczonych od towarzystwa dla tych, którzyby rozwiązali to pytanie, iaki sposób nayłatwiejszy i naymniej kosztowny połączenia rzek od Elby aż do Dniepra. Potem rozprawował o kopalniach miedzi, żelaza, ołowiu, cynku i srebra, o różnych źródłach wód mineralnych i słonych, o kopalniach węgla ziemnych, alunu i rozmaitych farb, które znajdnią się w oyczystej ziemi, azatém przekładał, że wszystko to kupią rodacy za granicą, zachęcał obywateli do przemysłu dla wzbogacenia kraju.

Dłużnicy sum baiońskich, oprócz tylu łask doświadczyli nowych względów od króla. Wyrokiem d. 13 grudnia podpisanym pozwolił Fryderyk August jeszcze zapisywać się do dnia 15 lipca roku teraźniejszego do rozkładu opłaty na lat 16 podzieloney. Wszakże pod tym warunkiem ażeby wnieśli 10tą część kapitału z zaległym procentem. Z Lublina i Krakowa donoszą o uroczystych obchodach rocznicy urodzin Fryderyka Augusta. W niebytności wojska, gwardya narodowa odbywała paradę.

z *Drezna* 15 grudnia.

Dnia 12 grudnia w górach saskich uczuć się dało trzęsienie ziemi, które w naygłębszych szybach kopalni, równie było mocne iak i na powierzchni ziemi. Jeszcze przed południem dnia tego zaczął być niezmierny upał, a po południu, okazały się z strony południowo-zachodniej pojedyncze chmury podobne do grzmotowych. Zaraz po południu, a pewniej przed nadejściem nocy, niektóre osoby uczuły lekkie trzęsienie. W górnej atmosferze, mieniła się nienastannie postać chmur, gdy tym czasem na powierzchni ziemi zupełna panowała cisza. Niektóre osoby będące na dworze, widziały kulę ognistą w horyzontalnym poruszeniu. O 20tu minutach na głą powstał nagle straszliwy podziemny huk, podobny do łoskotu ciężkich wozów toczących się po bruku, który trwał 7 do 8miu sekund, i zdawał się posuwać wzdłuż gór od południowo-zachodniej ku północno-wschodniej stronie. Za nadejściem tego podziemnego grzmotu drżały ziemia i domy. W środku tego grzmotu nastąpiło takie wstrząśnienie, że się okna zatrzęsły: lżejsze sprzęty domowe poporuszały, i wcale głuche osoby strachem przeięte zostały. Zapewniają, że w wielu miejscach mury się porysowały. Zwierzęta tym wypadkiem były poruszone a osobliwie psy straszliwie wyczcęły. Jest rzeczągodną uwagi, że barometr, ani przed, ani po trzęsieniu naymniejszy nie

okazał odmiany; dopiero następującego dnia opadł na dwie linie. Podług doszłych wiadomości, trzęsienie to ziemi dało się uczuć na całej rozległości od *Johangeorgenstadt* aż do *Olbernhau*, tak na Saskiej, iako i na Czeskiej stronie gór, na stronie zaś Czeskiej, tudzież w najwyższych okolicach byłoby najmocniejsze. W *Freybergu* i *Chemnitz*, osobliwie w ostatniem miejscu, słabo tylko czuć się dało. Podług pewnych wiadomości, w *Karlsbadzie* żadna nie była szkoda. Tegoż samego dnia wieczorem po wpół do dwunastey, nastąpiło podobne ieszczé wzruszenie, ale daleko słabsze, i dla tego też powszechnie nie dało się uczuć.

R O S S Y I A

s Tweru dnia 2 października.

Roboty wodne, ustanowione dla połączenia rzek Tichwiua i Somina, kanałem zwanym Tichwiński ukończone w tym roku. Przez to połączenie otworzoną została nowa droga wygodna od rzeki Wołgi aż do S. Peterzburga. Xże Oldenburski Jrt dyrektor komunikacyi lądowej i wodney, sam oglądał to dzieło w sierpniu, i w jego przytomności spuszczone wiele ładownych statkow na Sominie przeznaczonych do dalszey podróży przez kanał. Spoczątku one niemogły daley się udać iak do połowy kanału, lecz gdy cokolwiek drugą połowę kanału poprawiono, odbyły resztę pozostałej drogi aż do miasta Tichwin. Tak tedy od dawna żądana żegluga wewnątrz kraju uskutecznioną została. Od d. 10 aż do 15 przybyło z Sominy do Tichwin 25 statkow naładowanych różnemi towarami idącemi z iarmarku Makariewskiego: aż do 16 września było na kanale 80 statkow. Wygody, których wszyscy z tego względu doświadczają, każą mieścić tę robotę między nayożyteczniejszymi w kraju. Za pomocą kanału Tichwińskiego otworzoną została bezpieczna i wolna żegluga od Rybinska aż do S. Peterzburga i nazad do wszystkich Wołgi stano-wisk, dla statkow mogących obiać 2000 lub 2500 funtow ciężaru. (*s Peter. niem.*)

Z Kiiowa d. 16 października.

Miełzy zabytkami, któremi wszędzie miasto nasze słynie, ściaga na siebie szczególniejsza wielu podróżnych uwagę, nadgrobek wielkiego Xcia Jarosława Władymirowicza pierwszego Rossyi prawodawcy: wtedy Rossyi przepisującego prawa, gdy cała europa prawem miecza rządzoną była. W kościele katedralnym S. Zofii, założonym od tego Xcia 1037 r. na miejscu odniesionego zwycięstwa nad Petschenegami, nayoży-czniejszymi Rossyi nieprzyjaciółmi; znajduje się w małym ołtarzu po lewey stronie wielkiego będącym, kolumna z białego marmuru wskazująca miejsce, na którym spoczywają popioły tego monarchy. Pamiętnik ten powiększey części w kamienną wmurowany ścianę, iest zupełnie w guście greckim i wystawia połowę pięciokątney piramidy, na dwa arszyiny wysokiey, a 1 arszyn 13 wierszkow szerokiey. Pochyła iey część z iedney strony widoczna okryta iest malowidłami w guście tamtego wieku. Podług dziennikow Nestora umarł ten Likurg Rossyjski 1054 roku d. 24 lutego w Wyszgorodzie małym wioseczce na 17 wiorst od Kiiowa oddaloney. W temże kosciele spoczywają iego synowie Jsastaw i Wsewołod Jarosławowicz, Xże Rostisław Wsewołodowicz który się utopił w rzece Stucha, i wielki Xiaże Włodzimierz Wszewołodowicz. Starożytności kościoła tego dowodzą ściany i sklepienie okryte greckimi połączanemi sztukateriami z mozaiki. Lubo tak wiele mamy rysunkow i nadgrobkow Homera, Aiaksa Hektora i innych bohaterow, żadnemu malarzowi nieprzyszło na myśl zdjęć wzoru z nadgrobkow Jarosława. (*s Poczty siewier.*)

U k a z y

Z Bożey łaski ALEXANDER I. Imperator i samowładzca wszech Rossyi i t. d. W porządku podatkow państwa, rozkładających się podług liczby dusz, zwyczajnie przyymuie się za zasadę ostatnia rewizii. Podług tego więc ogólnego prawidła, zważywszy opinią Rady państwa *rozkazujemy* (1. W pierwszém półroczu 1812 pobierać prawne poduszne i czynszowe podatki we wszystkich guberniach bez wyjątku podług ostatniej *ótey* rewizii. (2. Gubernie Litewskie i prowincyją białostocką porównać w podatkach zbierających się podług rewizii ze wszystkiemi dalszemi guberniami; wprowadzając do nich też same taryffy, iakie są w drugich, i odmienając razem wszystkie te rozmaite pobory, które dotąd zamiast podatku podusznego w nich exystowały; o czem minister finansow niezaniebda uczynić szczególnego rozporządzenia. Dano w S. Petersburgu 18 grudnia 1811 roku. Na oryginale własną ręką J. J. Mości podpisano tak.

A L E X A N D E R.

ROZMAITE WIADOMOŚCI

Zbior wypadkow 1812 roku.

Dnia 1 forteca Tortosa w Katalonii poddała się zwycięskiej broni francuzkiej z 9000 osady, blisko 200 dział, etc. etc. W pierwszych dniach tego miesiąca władze francuzkie zaczęły urządzać na swój tryb 3 departamenta Wyższego-Ems, Uścicia Wezery i uścicia Elby, wcielone do francyi. — Dnia 1 Kodex Napoleona zaprowadzony został w W. Xięstwie frankfurtskim. — Dnia tegoż opozycyia w Parlamencie angielskim, wzzięła górę nad stroną Ministrów, i podana przez nich propozycyia, tycząca się królowey w czasie choroby króla, została odrzuconą. — Dnia 2. N. Imperator Rossyjski prezydował w radzie państwa, i potwierdził Prezesów wydziałowych iako też iey członkow. — W dniach 2 i 3 palono w Gdańsku towary angielskie. Dnia 6 audyencyia kapituły Metropolitalney Paryzkiej u Cesarza, na której podała mu adres wyłuszczający naukę i swobody kościoła Gallikańskiego. — Dnia tegoż rozpoczął się seym królestwa Saskiego. — Dnia 7 przywrócenie szkół narodowych w Wschowie. — Dnia tegoż Xiężna małżonka Xięcia następcy tronu Szwedzkiego przybyła z synem swoim Xciem Oskarem do Sztokolmu. — W dniach 9 10, 11 i 12 Jrt francuzki Claparede bił i ścigał Jrt Ang. Silveira nad rzeką Douro w Portugalii. — Dnia 10 umarł w Paryżu wierszopis francuzki Chénier. — Dnia tegoż deputacyie obu Izb Parlamentu angielskiego, udały się do królowey i Xcia Wallii z uchwałami tyczącemi się Reieney, którą ostatni przyjął. Odpowiedź iego w tej mierze czytano w Parlamencie dnia 11. — Dnia 12 dekret N. Pana rozciągający do 4ch nowych Departamentów Xięstwa warsz. rozkład seymików na 10, a zgromadzeń gminnych na 5 oddziałów. — Dnia 15 kommissyia sądu apellacyynego Xięstwa warsz. zaczęła rozsądzać sprawy zachodzące między skarbem i dłużnikami summ Bajonkich. — D 16 adres do Cesarza Napoleona kapituły metropolitalney Florenckiej, w którym wyraża podległość swoją zasadom kościoła Gallikańskiego. Dnia 18 zjazd narodowy Serwiiński zebrał się w Belgradzie, trwał tylko dni kilka, naczelnikowi swemu Czerny przysięgę wykonał, Millanowicza na Vice-Prezesowstwie Rady potwierdził, i niektóre uchwały podatkowe na rok ieszczé przedłużył. — Dnia tegoż król hiszpański mianował kommissyją do wygotowania planu edukacyi w całym kraju — Dnia 19 woyska Vice-króla hiszpańskiego Meksyku odniosło przy Calderon znaczne zwycięstwo nad 10 tysięcznym woyskiem rokoszanców. — Dnia 22 wyrok Cesarza Napole-

ona wcielił hrabstwo Reklinghausen do W. Xięstwa Bergskiego. — Dnia tego Xiążę Dalmacyi opanował twierdzę Olivenca — D. 23 kongres zied. Stanów Ameryki mianował wydział dla rozważania stanu portów i poczynienia przygotowań morskich — D. 24 N. Pan ustanowił Instytut kredytowy w Xięstwie war. i mianował członki onegoż. — D. 26 Xiże Dalmacyi opasał fortecę Badaioz — W dniach 27 i 28 rozruch w Skutari (w Albanii) wszczęty przez stronników złożonego z urzędu dowodcy w Podgoriza. Uśmierzył go Basza tameczny. — W miesiącu tym ogłoszono w królestwie Włoskiem, iż z kraju tego ma być wybranych 15000 ludzi do wojska z konskrypcyi na rok 1811. — Xiążę Dalmacyi pociągnął z Sewilli pod Badajoz dla oblężenia tej twierdzy. W prowincyach hiszpańskich szczęściło się wszędzie bioni francuzkiej. — W Śląsku wybuchnęły rozruchy w znacznej liczbie gromad włosciańskich przez mylnie zrozumienie edyktu króla Pruskiego pod d. 9 paźdz. 1807 r. — W Portugalii wielkie czyniono przygotowania do rozpoczęcia działań wojennych.

o Paryżu

Paryż stoi po części na kopalniach kamiennych tworzących niby podziemne miasto, a będących pod dozorem Inżyniera. Podziemne ganki odpowiadają ulicom Paryżkim. Czytać tam można numera domów, pod którymi się kto znajduje. Na słabszych miejscach są mury zabezpieczające od zapadnięcia. Na szczególniejszą zaś uwagę zasługują pieczary, będące pod podwalami i równiną Montrouge, do których się wchodzi piekielną bramą (barrière d'enfer.) Wąskie wschody i kilka ciasnych ganków prowadzą w głąbią 80 stop, a na koniec do tak nazwanych katakumb Paryżkich, gdzie z różnych cmentarzy zebrane ludzkie kości są misternie i zręcznie ułożone, to w kolumny, to w stosy, piramidy, ołtarze &c. — Zeby zaś wszelkiemu zapobiedz nadużyciu, za pozwoleniami tylko wpuszczają do tego podziemnego Paryża. Oprowadzają w nim świadomi przewodnicy; inaczey łatwoby można zabłądzić w niezmiernej przestrzeni. Zresztą, powietrze jest czyste i suche. Można wniemi łatwo oddychać, i świece jasno się palą.

o Prussach

Rozniesione wieści o zaciągu korpusu ochotników w Berlinie wzbudziły uwagę króla, a przeto nakazana została ścisła indagacya. Okazało się na koniec że ieden officer, na przypadek wojny, uprojektował uformować korpus ochotników, jeżeliby miał pozwolenie królewskie. Kiedy ogłosił ten zamiar, cisnęli się do niego różni ludzie. Wszystkim powiedział że na przypadek przyszłej wojny mają do niego zgłaszać się. A zatym król posłał officera do twierdzy Glatz. (Zusch)

o Sycylii

Palermo, stolica sycylijska jest największym miastem na całej wyspie i podobno iednym ze swojego położenia. Dwie wielkie ulice przeryniają na 4 części pod kątem prostym całe miasto. W zbiegu ich w pięknym rynku oko ludzkie obemyia najwspanialszy widok morza, pasma gór i obszernych pól. Ludność wynosi 120000 mieszkancow, Obywatele nadzwyczajnie zazdrośni w zabawach wieczornych zapominają na nieufność oddając się samey tylko wesołości. — Messyna jest najznacniejszym Sycylii miastem po Palermie. Pasma gór zbliża się aż do brzegu morskiego i część miasta leży na nich między drzewami i polem w sposób przepyszny amfiteatru zbudowana. Port Messyński ieden z najpiękniejszych w świecie półkole formujący, ozdobiony jest pięknymi gmachami, fontannami drzewem i statuami. Bram 19 prowadzi do tyluż ulic. Obwód portu wynosi półtorej mili. Podobna jest do prawdy, że winien swój początek trzęsieniu ziemi, które zrobiło ten ogromny wyłom i napełniło wodą na 70 sążni,

Messenczykowie są dumni, odważni, i straszni w zemście. W roku 1662 zrzucili iarzmo hiszpańskie i podali się Ludwikowi XIV. Francuzi wspierali przez czas nieiaki messenczyków, lecz Ludwik, zniewolony politycznemi okolicznościami, został przymuszony wystawić swych nowych poddanych na zamstę dawnych panów. Rospacz i srogie ukaranie zniżyły ich dumę; zaraza zaś w 1743 panująca do reszty onych zniszczyła. Pasma tych nieszczęść nieznacznie zmniejszyło ich bogactwa handel i ludność, i szczególniejszych trzebaby okoliczności aby Messyna do dawnego wróciła stanu. Liczba mieszkańców wynosi 36000. Opis ten historyczny zdał się nam godnym uwagi czytelników z tego względu że Anglicy główną kwatery swego wojska mają założyć w Messynie, i że mogły już zayść zmiany wielkiej wagi w tym nawet czasie gdy to piszemy — Katanea jest trzecim miastem Sycylii. Zniszczone w 1669 przez gwałtowne Etny wybuchnięcie, straciło trzecią część prawie mieszkancow, straszne zaś trzęsienie ziemi 11 stycznia 1693 zawahło najznacniejsze onego budowlę. Dziś odradza się Katanea z wielką okazałością, i pięknem będzie miastem, gdy dokończą się zaczęte domy. Ulice są szerokie i proste brukowane kamieniem z ławy. Na środku publicznego miejsca, uformowanego przez dom miejski, seminarium i kościół katedralny, stoi obelisk z czerwonego granitu, umieszczony na grzbiecie sionia z kamienia magnesowego. Mieszkańcy Katany z nadzwyczajnym pospiechem wznoszą gmachy wspaniałe lubo tak często trzęsienie ziemi rąga. Tyle może nad umysłami ludzkimi przywiązane do miejsca, na którym odebrali życie, iż zupełnie pogardzają niebezpieczeństwami codziennymi!

z Wilna 1 stycznia.

W dniu 19 upłynionego msca grudnia zakończyła w tem mieście życie swoje JW. Karolina z Soltanow Kublicka. Zgon tej Pani tak niewczesny, bo w 31 roku życia, nader wielu osobom nieukoiony żal sprawił. Stracił w niej oyciec (JW. Nadworny W. X. Litt. Marszałek) najprzywiązańszą córkę, Mąż rzadką żonę, dzieci najlepszą matkę, krewni pociechę swą i słodczy, słudzy opiekunkę nie Panią, ubodzy swe wsparcie, publiczność wzor cnoty. Bydź ciągle i oczywiście dobrą, nie zaś głośno okazywać się taką, było Jey zamiarem i upodobaniem. Z rzadkim rozumem światłem i rozsądkiem łączyła skromność powagę i słodczy, a co jeszcze rzadsza, z największą duszy tkliwością umiała zawsze zgodzić i okazać charakter stały i niewzruszony. W samym swym zgonie, prawdziwie Chrześciańskim Religijnym, największy tego dała dowód. Przekonana o zbliżeniu się końca dni swoich, zamiast okazania przełknięcia się, smutku lub niespokojności wielkiej, iak pospolicie czynią osoby słabe miękiego życia i zbytecznie do życia przywiązane, okazała szczególną moc umysłu w poddaniu się Boskiemu wyrokowi, sama ostrzegła o tem przytomnych i resztę momentu na pobożne z tego świata zeyście poświęciła. Godna żyć iak najdłużey dla dobra Familii, i dla przykładu wszystkich.

	w Wilnie dnia stycznia	Barometr cale linie	Termometr stopnie	odmiany powietrza
30	z rana	27 6 2	— 2	pochmurne
	po południu	27 3 8	— 1,5	
	w wieczor	27 2 3	— 1	
31	z rana	27 1 7	— 5	pogodny
	po południu	27 1 9	— 4	
	w wieczor	27 6 2	— 4	
1	z rana	27 2 1	— 5	pochmurne
	po południu	27 3 0	— 5	
	w wieczor	27 4 3	— 7	
2	z rana	27 4 9	— 13	pogodny
	po południu	27 5 3	— 10,5	
	w wieczor	27 5 3	— 8	

D O D A T E K N r o 1

D O K U R Y E R A L I T E W S K I E G O

W W I L N I E D N I A 3 S T Y C Z N I A 1 8 1 2 R O K U

U k a z y

1 Wedle Ukazu J. J. Mości rządzący senat słuchał rapportu Xiążęcia Imperatorskiego Jenerał-gubernatora Nowogorodzkiego Twerskiego i Jarosławskiego Xcia Jerzego Holsztyńsko-Oldenburskiego, że w manifestacie najwyższym 22 maja tego roku w paragrafach 7, 11, 12, rozkazano: ustanowić w każdym mieście komissie, które działać powinny do 1go października tego roku, a potem aż do 1go stycznia następującego roku przyjmować skazki w izbie skarbowej ze wzięciem winy, za niepodanie ich w terminie, po 5 kopieiek od duszy w skazce zapisanej. Najwyższym manifestem 18 września o rekrutkim zaciągu po 4 z 500 dusz, rozkazano zacząć ony od 1 listopada tego roku i zakończyć do 1 stycznia 1812. A zaś Twerski prokurator przełożył Xiążęciu imperatorskiemu że te manifesta nieobiasniły, czy w rewizii mają być zapisani exystujący ci ludzie? którzy w terażniejszym zaciągu oddani za rekrutów, azatym czy te dusze policzać się mają w skazkach poddańskich po spełnieniu powinności. Xiąże przełożył to rządzącemu senatowi na rozwiązanie. Rozkazali. Ponieważ w najwyższym manifestacie dnia 18 maja o nowej rewizji, termin do podania skazek zamierzony był do 1 października, w guberniach Tambowskiej Tobolskiej i Irkuckiej do 1go stycznia 1812; a dla tych którzyby w tym czasie skazek podać nie mogli, zamierzono drugi termin do 1 stycznia, a w guberniach sybirskich do 1 kwietnia, ale to z opłatą winy, azatym terażniejszy termin na podanie skazek rewizkich należy liczyć do 1go października a w guberniach sybirskich do 1 stycznia 1812. Najwyższy zaś manifest i ukaz dany rządzącemu senatowi 16 października o rekrutkim zaciągu chociaż przepisuje uskutecznić podług 5tej rewizji, lecz rozkazuje zacząć od 1 listopada; azatym po zapisaniu oddających się ludzi za rekrutów do skazek nowych; i dla tego zaciągający się teraz rekruci powinni być zapisani w terażniejszej rewizji, oprócz wyżej wyrażonych gubernii sybirskich: o tym zawiadomić Imperatorskiego Xcia Holsztyńsko-Oldenburskiego Nowogorodzkiego Twerskiego i Jarosławskiego; i ażeby podobne wątpliwości nie mogły zdarzyć się w innych guberniach przepisać ukazami wszystkim guberskim rządcom i izbom skarbowym oraz oznaymnić ministrom finansów i policyi, skarbnemu państwa i sybirskiemu Jenerał-gubernatorowi.

Do Przedaży

1 Maiątki JW. Michała Romera Konsyliarza stanu kawalera orderu S. Anny, w pcie Wilkomirskim o mil półtrzeciej i półtoorej od miasteczka kurlandzkiego Subocz zwanego leżące, Krewno, Antonosz i Bohdani-szki nazywające się, 215 osady w sobie mające, przedać się wiecznością, ogólnie wszystkie, albo oddzielnie folwarkami, wsiami, zaściankami, w końcu obrem-bami ziemi bez chłopów, w miarę kapitału nabywcy, w miejscu gdzie sobie upatrzy, byleby na brzegu ma-iątku od granicy sąsiedzkiej. Przejęcie długów, dzie-dzica tych majątków, za gotowiznę uważane będzie. Zamiana też na majątek mniejszej wartości lub podob-nież domy w miastach z dopłatą przewyszającej su-my przyjętą zostanie.

1 W powiecie wilkomirskim o mil 5 od miasteczka

kurlandzkiego Subocz, a o 4 od miasteczka Uciany majątki W. Franciszka Weysenhoffa podkomor. dziedzic-
czne Jużynty i Tasnow zwane 70 osady zawierające, razem, czy pojedynczo, są do przedania na wieczność, lub do zaarędowania albo też zamiana na majątek mniejszej wartości czyli dom w mieście Wilnie z do-płatą przewyszającej wartości przysymie się.

Oświadczenie

1 Roku 1811 mca decembra 18 dnia. Oświadczenie imieniem WJP. Hipolita Gosztowta Rotmistrz. pttu grodz. czyni się z takowej potrzeby. Nietrzeba przed Publi-cznością wyświecać tej prawdy, która dostatecznie jest wiadoma iż oświadczającego się oyciec Michał Gosztowt rotm. grodzień. nienadto będąc wielkiej sytuacji mat-żeńskie zawarł związki z matką oświadczającego się w Bogu zeszlą Anną Gorską kasztelanką Xtwa Litt. i że z takowego ożenienia się sytuacja iakąkolwiek by-ła uważaną obojga Gosztowtow rotm. niekomu innemu przypisaną być nie może iak tylko domowi JWWh Gorskich a przez szczegót matce mojej oświadczają-
cego się Hipolita Gosztowta. Mimoto wszystko czyli zakazanego źródła i za iaką sumę dobra Gaura alias Drurowizski matę od JWWh Mirskich zostały kupione na wspólne imie obojga Gosztowtow rodziców oświadczają-
cego się niewchodzi w to bynajmniej oświadczają-
cy się Hipolitt Gosztowt. Jakie pobudki powodowały do przypuszczenia ku wspólnemu dziedzictwu dóbr Ga-wry zwanych męża Michała Gosztowta przez matkę w Bogu zeszlą Annę z Gorskich Gosztowtową rotm. i do-pioro nieczyni żadnej w tym kognicyi zbliżając dla oycę swojego powinno uszanowanie, lecz tylko to ma na szczególnej uwadze, lubo jeszcze obywatel młody, że matka Anna z Gorskich Gosztowtowa acz za pie-niędzy z domu Gorskich wyszła kupione, była aktu-
alną dziedziczką i possessorką Gawry, która kiedy z prze-
znaczenia najwyższego bieg życia swojego bez czynio-
nej na piśmie dyspozycyi zakończyła, inaczej przeto myśleć niemożna iak tylko że w biegu successyi, swoim
successorom oświadczającemu się i jego bratu starszemu Ka-
zimierzowi Gosztowtowi rotm. zostawiła swój majątek który iak będzie urządzony ze strony oycy dobrodzieja to w jego schedzie oddać się do łaski jego w stosunku wy-
kazanego źródła, tym czasem z prawa natury mając istotne należenie do majątku po matce swojej spadłego a żadnym prawem pisany nieprzeciętego oświadcza się przed całą publicznością, iż swoją schedę dziedzictwa dóbr Gawry iako też summy za obligami będące w pos-
sessyi swoją obemyuje zapowiadając wszystkim wie-rzycielom tak swojego oycy iako też brata iż ich kre-dyta niemają żadnego stosunku w swoich pretensjach do majątku oświadczającego się przynależnego, owszem zapowiada wszystkim ażeby oni do swoich Istców refe-rowali się zostawiając spokojnym oświadczającego się iako do żadnych tranzaktów wieczystych kart karteczek obligow, wexlow, niepiszącego się zaczętem ażeby o tym publiczność wiedziała w tym zamiarze czyni się oświad-czenie, które sam aktor podpisał ręką swą.

Hipolitt Gosztowt rotm. pttu grodzień.

3 Oświadczenie imieniem WJP. Cezarego Sawanie-wskiego szam. b. d. poll. Mostowniczego wileń. w tym sposobie. Ponieważ dekretem sądu exdy, w sprawie

między WJP. Kasprem Ruszczycem kapitanem b. w. polch a zeszłym Tadeuszem Sawaniewskim Korytnickim i przyborskim star. oycem oświadczającego się i iego krejtorami oczewiście w roku 1806 mca 25 dnia w majątności Bekupiu w ptcie wileń. leżący zapadłym, za rozeszłych podczas zastawney posessyi tegoż oycy żałł. z rzeczoney majątności Bekupia poddanych iakoto: z Wsi Seyrun Szalku i Diediancow pod różnemi imionami Nowikow czyli Lachowiczow oraz Kurlanow, Mikilow, czyli I-isowskich; ze wsi Podwarańco, Szalkow ze wsi Meyszelow niemniej pochodzących z nich sukcesorow, zasądzona została dla W. Ruszczyca iako dziedzica Bekupia na zeszłym oycu żałł. bonifikacya a aktorstwo tych rozeszłych ludzi i wolność odzyskiwania onych temuż oycu oświadczającego się zastrzeżona została, udzielnie poddanych dziedzicznych zeszłego starosty iakoto: Macieia Millewicza i iego sukcesorow ze wsi Podwarańcow Sciopkow czyli Dziurmow, ze wsi Rudziańcow Chrzanowskich czyli Mazurelkow ze wsi Szalten; oraz Michała Glińskiego i iego sukcesorow ze wsi Seyrun poszukiwanie zastrzeżone, a gdy żałłcy w drugiej gubernii mieszkając wysledzenia onych nie miał zręczności, a naywyższym ukazem ażeby powszechny spis ludności w krajach rossyjskich był uczyniony, nakazano: zatym ponieważ żałłcy dochodzić onych przedsięwzięć; przeto gdzie się oni w skazki zapiszą, ażeby powodem tego zapisania aktor prawa odzyskania nie tracił, niniejsze oświadczenie w aktach urzędowych czyni, i dla uwiadomienia do gazet pod tytułem Kurjer Litt. podać deklaracie 1811 roku mca septembra 13go dnia. Cezary Sawaniewski.

Do arędy

1 Niżej podpisany Administrator podaje do wiadomości że dom na Bakszcie pod nrem 84 w administracyi niżej podpisanego będący znajduje się do najęcia w mieszkaniach gornych i dolnych całkowicie, lub częściami, rocznie czyli czasowie: życzący przeto w onym mieszkaniu zechcą się iawić do administratora dla umówienia się o cenę za ostro bramą mieszkającego w domu własnym pod nrem 1262 lub w tymże samym domu. Dat w Wilnie 1812 ianuaryi 3 dnia.

Krzysztof Gołębiowski.

Obwieszczenia

2 Na skutek oświadczenia przez JP. Onufrego Olszewskiego b. Assessora sądu ziem. nowogr. przed aktami ziem. nowogr. uczynionego, i dekretu oczewistego datt 1811 8bra 24 dnia ziem. pttu nowogr. taxę i exdywizyę wieczystą na folwark dziedziczny pomienionego JP. Olszewskiego Starzynki Delciow zwany w pcie nowogr. leżący przeznaczającego sąd exdywizorski na dniu 15 Xbra tegoż roku do pomienionego folwarku przybyły komportacyą dokumentow wymiar tego folwarku i dalsze w pierwszozjazdowym terminie dekretem przepisane, i zwyczajne dokonawszy reguły, sądy swoje ku ostateczney między stronami rozprawie na dzień 15 maja roku 1812 odłożył—Ażeby zatym wszyscy wierzyciele JP. Onufrego Olszewskiego na tenże wyższy rzeczony termin maja 15 dnia 1812 roku do pomienionego folwarku ku poparciu swoich pretensyi stawali i Inskrypcye sobie służące względnie do ukazow i w stosunku onych do dekretu exdywizorskiego w przeciągu trzech tygodni do akt podawali, sąd exdywizorski stosownie do żądania stron wszystkich ku temu interesowanych obwieszcza.

Benedykt Haciski Prezydent ziem. pttu nowogr. exd.

2 Sąd taxatorsto-exdywizorski na rozdział dobr JW. Kunegundy Platerowej star. Giegobrodz, dekretem sądu Gł. naznaczony, po ułatwieniu już wszelkich dyllacyi i po wyexpedowaniu aktow inkwizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi, że dla ukończenia dzieła na dzień 7 ianuaryi następ. 1812 roku do dóbr Szulnik w ptcie wileńskim sytnowanych ziedzie i w tym terminie na skutek uprzedniego swojego postanowienia w przeciągu dwóch tygodni całą sprawę w pryncypalną namowę weźmie; ażeby przeto wszystkie interessowane strony pod utratą swoich dowodow i odwodow na ten termin ze wszelką gotowością iawiły się, awizując, podając takową awizacyą na trzykrotne do gazet umieszczenie—Datt R. 1811 Xbra 16 dnia.

Mateusz Bogucki Regent exdywizorski.

1 Z reguły dekretu remissyinego ziem: pttu wileńskiego sąd taxatorsto-exdywizorski dekretem dnia 2 decembra 1811 roku ustanowionym na wszystkich kredytorach i pretensorach do majątku WWJPanow Józefa i Józefaty Doroszkow regentow byłey kommisssyi Szpitalney zbiegających się stawających i nie stawających oraz przybyć mogących komportacyą dokumentow pod regestrami, i równaż komportacyą papierow fundusz wyświecać zdolnych in natura, a majątku ruchomego na regestrze na samych dziedzicach do kancelaryi ziem. wileń. uznał, i dalsze początkowe ustanowił wyroki z zamierzeniem terminu na zjazd powtórny do kamienicy tychże WW. Doroszkow w mieście Wilnie na ulicy Dominikańskiej pod nrem 426 sytnowanej na dzień 28 februaryi 1812 roku, żeby więc kredytorowie i pretensorowie sub amissionem causae na oznaczonym terminie do sądu exdywizorskiego stawali niniejsza czyni się awizacya, zarazem uwiadamiają się JJP. debitorowie tychże WW. Doroszkow, iżby do naznaczonego sądu przynosili explicacye i dowody, iakie mieć mogą naprzeciw pretensorstwu ad massam ulegającemu, albowiem po ustanowieniu w niestanności debitorow ostatecznego wyroku, późniejsze explicacye w iurydykcyach mieysca naidować nie będą.

1 Za dekretem remissyiny sądu gł. 2go depar. guber. grodzieńskiego sąd taxatorsto-exdywizorski na domiar satysfakcyi wierzycielom WW. Alexandra porucznika b. w. pol. i Adama deputata wywodowego słonimskiego oraz zeszłego ich oycy Hiacynta chorą. pttu kobryń. Kościow należney przeznaczony w dniu 4 7bra 1811 roku do dóbr Hoszczewa w pcie słonim. położonych przybyły po uznaniu wymiaru inwentacyi, i administracyi dowodow pisma i majątku ruchomego. niemniej po załatwieniu dalszych sprzeczek dla ukończenia swojego dzieła w terminie dnia 20 februaryi roku 1812 do majątności Raczek w pcie kobryń. leżący zjechać postanowił o czym zawiadamiając strony interessowane one do stanności pod upadkiem dowodow i odwodow wzywają.

Piotr Józef Wysocki Z. P. P. i exdywizor Prezy. Jan Wołodziejewicz exdywizor.

Jan Hryniewski D. W. N. exdywizor.

Antoni Malewski exdywizor.

Tomasz Bogatko D. W. L. exdywizor.

Do zadzierżawienia

2 Opieka małoletnich Józefa i Meardarda Kończow przez niniejszą awizacyą zawiadamia, iż majątności Łakinia i Gruze w pcie wilkom. Zemy w pcie kowień. położenie mające dla ułatwienia interessow nieletnich na arędy trzyletnią i porocznie wypuszczają się, życzący takowe dobra tym sposobem posiadać dla umówienia się o warunki takowej dzierżawy i poinformowania się z inwentarzow o intracie do niżej podpisanego plenipotenty w domie własnym w Wilnie na zamkowej ulicy pod Nrem 51 położonym mieszkającego uda się, a termin do dnia 15 lutego 1812 roku układow zakreśla się. Datt w Wilnie 1811 roku mca Xbra 28 dnia

Wincenty Nowicki regent subsell wileń.

Cena Targowa Wileńska

Kommissyina	Beczka	Od dnia 31 grudnia do dnia 7 stycznia rub. kop	
		Zyta syrowego	6 50
		Pszenicy	16 —
		Jęczmienia	8 —
		Gryki	5 —
		Owsa	6 —
		Grochu	7 —
		Faska Masła	4 —
		Funt słoniny wędzoney	15 —
		Funt mięsa wołowego	3 —
		Assygnacya 100 rubli	25 —
		Dukat	3 —